

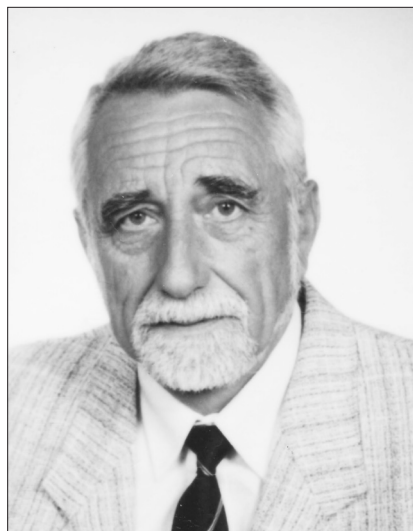
Oto Sedláček se dožívá devadesátky

Není to tak dlouho, co jsem Otu Sedláčka viděl naposledy: přednášel a aktivně diskutoval na konferenci věnované výročí české sociální politiky, bavil se celý den, a pak odmítl nabízený odvoz. Na konec Prahy přece dojde metrem a tam pro něj může autem snacha, aby nemusel těch sedm kilometrů z Roudnice pěšky. Česká věda a sociální politika by věru vzkvétaly, kdyby podobnou vitalitou trpěli sociologové věku polovičního! Snad je to tím, že životní a pracovní cesta Oty Sedláčka měla k procházce růžovým sadem opravdu daleko.

Jubilant se narodil ve Strakonících 15. srpna 1931 a po absolutoriu na gymnáziu v rodišti odešel na pražskou filosofickou fakultu. Začal sice studovat sociologii, avšak „buržoazní pavěda“ byla v průběhu jeho studia úředně zrušena.

Vystudoval tedy jiný obor a po povinné vojenské službě nastoupil v roce 1956 do výzkumného Institutu odborů – jednoho z mála pracovišť, kde se v té době alespoň v rudimentární podobě pěstovala sociální politika. „Lidově demokratický“ režim pod taktovkou sovětských poradců dlouho žádnou oficiální sociální politiku nepotřeboval a dřívější Československý ústav práce zanikl bez náhrady již v roce 1951. Opatrné budování „zakázané a zhanobené vědy“, jak českou sociologii tohoto období charakterizoval Milan Petrušek, mělo však i své světlé stránky. Nemnoho skutečných zájemců se znalo či mělo poznat vpravdě důvěrně, skrytě spolupracovat a uzavřít přátelství na celý život. V Sedláčkově případě uveďme alespoň dva takové vztahy, i když jich reálně bylo víc: Milana Horálka a Akihiro Ishikawu.

Komplikovanější byl vztah Oty Sedláčka k jeho zprvu šéfovi a pozdějšímu podřízenému Dragoslavu Slejškovi. Slejška se v roce 1965 se Sedláčkem potkal v nově založeném Sociologickém ústavu ČSAV, kde společně budovali oddělení sociologie průmyslu, a po vyhazovu s nástupem tzv. normalizace oba našli azyl v Domě techniky ČSVTS Pardubice. V organizaci tak nepravděpodobné, že si ji nešlo vymyslet, i přes vzájemnou rezervovanost vytvořili veleúspěšnou výzkumnou skupinu (Institut pro sociální analýzu – ISA) aplikující poznatky sociologie práce a průmyslu a nabízející socialistickým podnikům nástroje personálního

Oto Sedláček
archiv autora

řízení i sociologické průzkumy v podstatě na komerční bázi. Na likvidaci Institutu na konci sedmdesátých let se rovnou měrou podepsaly dobová ideologie a závist méně úspěšných, fakticky však došlo jenom k utlumení jeho činnosti a částečnému přesunu pod hlavičku jiných organizací. Sedláček našel místo ve výcvikovém středisku elektrárny Tušimice, záhy však začal organizovat i širší výjezdová zasedání a konference podnikových sociologů – včetně oficiálně zvaného vlastního psa.

Jedním z pravidelných účastníků těchto konferencí byl i Milan Horálek, který musel na konci šedesátých let za podobných okolností opustit Ekonomický ústav ČSAV, v roce 1989 se však aktivně zapojil do budování Občanského fóra a v letech 1990–1992 byl českým ministrem práce a sociálních věcí. Horálek ze Sedláčka udělal svého prvního náměstka a svěřil mu oblast sociální politiky, v níž Sedláček inicioval řadu zásadních institucionálních a legislativních změn. Neméně razantně postupoval i při zabírání objektů opuštěných sovětskou armádou pro sociální zařízení nebo v prosazení podpory evakuace dětí českých krajanů z válečné Jugoslávie. Po vzniku České republiky a změně vlády Oto Sedláček přebudoval pražskou odbočku Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí na plnohodnotné vědecké a analytické pracoviště, které v letech 1993–1996 také vedl.

Turbulentní životní a pracovní trajektorie vedoucí na vrcholná místa české sociální politiky v období revolučních změn a nastavování nových pravidel, zásadní podíl na jejich podobě a uplatňování, stejně jako několik desítek akademických nebo – častěji – aplikovaně a empiricky orientovaných studií by mohly k úspěšné životní náplni docela stačit. Oto Sedláček mohl spokojen odejít do penze, nic mu však nebylo vzdálenější. Jednak chtěl ještě vědecky pracovat a zúročit i své zkušenosti ze státní správy, jednak potřeboval zvelebit svůj nový domov – podřipskou obec Vražkov. V tom prvním mu pomohl další dávný přítel ze šedesátých let, japonský profesor Akihiro Ishikawa, v sedmdesátých letech stážista v pražské pobočce Domu techniky a nyní spoluautor několika nikoli nevýznamných publikací Oty Sedláčka v Japonsku. K druhému vedlo usazení v nové lokalitě, již se Sedláček rozhodl zvelebit a nenašel pro to jinou cestu než se stát starostou. Zjevně úspěšným, protože obec vedl v letech 1998–2010.

U Oty Sedláčka nemůže překvapit, že se s ním a s autorem této zdravotní na konci konference loučil regionální politik – věkem tak někde vprostřed mezi námi – slovy: „Bádejte, chlapci, bádejte, máte toho ještě dost, co dělat!“ Včetně konkrétních, vážně míněných pobídek k vysoce potřebnému sociálnímu výzkumu. Přejí doktoru Sedláčkovi, aby nadále zůstal aktivní alespoň v soukromé sféře a s uspokojením se mohl dívat na práci svých následovníků, nám všem potom to, aby se věda i sociální politika nadále dělaly s takovým osobním zájmem a nasazením, jakými překypoval a stále překypuje dnešní jubilant!

Zdeněk R. Nešpor